

[Tinning]

Det er jo sådan, at nye folketingsmedlemmer som bekendt tackler den første tid herinde meget forskelligt. Nogle holder sig helt stilfærdigt tilbage, og andre styrter herop i tide og i utide, som man vil vide.

En af dem, som jeg har bemærket, er et af partiet venstres nye folketingsmedlemmer, som ivrigt deltager i mange debatter og indimellem har været heroppe som den eneste, når regeringen er blevet angrebet. I spørgsmålet om hædersgaver var hr. Thor Pedersen f.eks. heroppe for at forklare, at sådan kunne man ikke stå og gøre grin med de borgerlige.

Hr. Arne Bjerregaard er normalt heller ikke en person, der holder sig tilbage, heller ikke for at markere et særstandpunkt og stå fast på nødvendigheden af at forklare sig, nødvendigheden af at oplyse befolkningen om, hvorfor landets ledelse handler, som den handler, eller hvorfor landets ledelse ikke handler, som den ikke handler.

Fru Birgith Mogensen, fru Karen Højte Jensen, er der nogen af dem, der ikke rigtig kan lide at tage ordet? Nej, jeg har aldrig hørt det.

På den baggrund synes jeg, der er grund til at lykønske fru Aase Olesen med, at det er lykkedes med én håndbevægelse at få de fire ordførere til overhovedet ikke at tage ordet under andenbehandlingen i dag, og jeg vil godt sige, at vi vil spekulere på en særlig gave til fru Aase Olesen, hvis det skulle lykkes at komme igennem hele tredjebehandlingen på samme måde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 59 stemte for, 69 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 60 stemte for, 69 imod.

Ændringsforslag nr. 3, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden behandling af lovforslag nr. L 226:

Forslag til lov om ændring af lov om hjemmesygeplejerskeordninger, lov om sundhedsplejerskeordninger, lov om skolelægeordning og lov om offentlig sygesikring m.fl. (Ændring af regler om finansiering).

(Fremsat 24/4 85. Første behandling 30/4 85. Betænkning 23/5 85).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 10 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 225:

*Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Ændret tilskudsbe-
regning som følge af social finansiering).*

(Fremsat 24/4 85. Første behandling 30/4 85. Betænkning 23/5 85).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Socialdemokratiet har længe foreslået, at en større del af de kommunale udligningspenge blev fordelt efter de sociale udgifter i de enkelte kommuner, sådan at der blev

[Henning Rasmussen]

taget større hensyn til, hvor mange enlige forsørgere, hvor mange arbejdsløse, hvor mange modtagere af bistandshjælp, hvor mange udlejningslejligheder osv. den enkelte kommune har.

Vi har også argumenteret længe for, at man i byrdefordelingen tog hensyn til de lønforskelle, der er imellem de forskellige kommuner, lønforskelle, som den enkelte kommune ikke har indflydelse på, men som giver sig udslag i, at man skal betale forskelligt for den samme ydelse kommunerne imellem.

Vi har foreslået det for at få rettet op på de mange store skævheder, der er imellem vilkårene for de mennesker, der bor i kommuner med lave indtægter hos skatteyderne og ofte kombineret med store sociale udgifter, og dem, der bor i de velhavende kommuner.

Vi har argumenteret for det for at få rettet op på de eksisterende skævheder, og det er en stor skuffelse for os, som vi også sagde det ved førstebehandlingen, at regeringen nu siger ja, men bruger hele den positive virkning til at lappe, men kun delvis, på nogle nye skævheder, som følger af, at man nu helt vil fjerne statens tilskud til plejehjem, børnehaver, fritidshjem, vuggestuer, ungdomsklubber, skolelæger, sundhedsplejersker og hjemmesygeplejen. Når vi så ydermere konstaterer, at de skævheder, der herefter bliver i systemet, er større end de skævheder, der er i det nuværende system, så forstår man, hvorfor vi har fundet, at lovforslag nr. L 225 er uacceptabelt.

At ministeren kan se, at forslaget er dårligt, kan man se af det forhold, at man foreslår, at der bruges ikke mindre end 200 mill. kr. om året til tilskud til de kommuner, hvor skatten på grund af omlægningerne stiger særlig meget. Det er en tredobling af det tilskud, der gives til særlig vanskeligt stillede kommuner. Men det er kun i 3 år, regeringen og det radikale venstre vil hjælpe de kommuner, der kommer i klemme, og det synes vi klart er uholdbart.

Det er derfor, vi har stillet et ændringsforslag gående ud på, at man fra og med 1990 skal forhøje det særlige tilskud til vanskeligt stillede kommuner med et beløb, der svarer til to tredjedele af den sum, der hvert år gives i overgangsperioden til de kommuner, der ellers ville få en større skattestigning end

0,3 pct. Det er et ændringsforslag, som vi kan forstå der ikke er flertal for i folketinget, og det beklager vi, for vi er overbevist om, at når den 3-årige overgangsperiode er forbi, så vil der bestå en række skævheder især på grund af omlægningerne på det sociale område, skævheder, som vi mener folketinget må være opmærksom på allerede på nuværende tidspunkt.

Det andet ændringsforslag, vi stiller, synes vi er et ganske naturligt og rimeligt ændringsforslag. Det går ud på, at indenrigsministeren skal yde dette overgangstilskud til de pågældende kommuner og ikke, sådan som der står i lovforslaget, »kan« yde. Vi synes, at kommunerne må have den sikkerhed, der ligger i, at lovtæksten bliver tydeliggjort. Vi må have sikkerhed for, at de får de penge, som de efter lovtæksten egentlig har ret til, for der stilles egentlig kun ét krav, for at de skal kunne få de penge, nemlig at omlægningen, sådan som den er dokumenteret i materialet, kommer til at forøge deres skatte tryk med mere end 0,3 pct. af deres skattegrundlag. Det er det eneste krav, der stilles i lovtæksten, og derfor må det også være rigtigt, at de får sikkerhed for, at de får de penge, som loven egentlig stiller dem klart i udsigt.

Agerschou (SF):

Begge lovforslag er et led i hele regeringens omlægning af statsrefusioner på det sociale og sundhedsmæssige område til bloktilskud. Det skal ske pr. 1. januar 1987, og så var det egentlig meningen, at refusionsbeløbene skulle overgå til bloktilskudssystemet, men på præcis samme dato planlægger regeringen i samarbejde med det radikale venstre at afskaffe hele bloktilskudssystemet og ændre hele udligningsordningen, og det vil sige, at meningen nok en gang, kan man sige, ikke er at ændre på systemet, men at overføre beløb til systemet, så der rigtig er noget at skære af den 1. januar 1987. Det vil sige, at disse lovforslag hænger nøje sammen med det sidste forslag, folketinget behandlede.

Isoleret set opfatter vi de fleste af de foreslåede ændringer i byrdefordelingen som positive, men de burde, som hr. Henning Rasmussen også var inde på, være gennemført for længst og i hvert tilfælde helt uafhængigt af afskaffelsen af de sociale refusioner, og i

[Agerschou]

virkeligheden er i hvert fald det ene af lovforslagene fuldstændig meningsløst, når der tilsyneladende foreligger en aftale om at fjerne hele bloktilskudssystemet.

Så har jeg lagt mærke til, at fru Aase Olesens ånd stadig væk svæver over de borgerlige partier. Ikke én borgerlig ordfører tør vove sig op til ordførerbordet, så længe fru Aase Olesen befinder sig i folketingssalen. Den håndbevægelse, hvormed hr. Thor Pedersen fra venstre for et øjeblik siden blev skammet væk fra ordførerbordet, var da også både skræmmende og imponerende, det skal jeg ærligt indrømme. Jeg ville også selv være blevet en smule betænkelig, men ville dog nok alligevel have taget ordet, om ikke andet, så fordi jeg ville have frygtet min folketingsgruppes reaktion bagefter, hvis jeg så let lod mig skræmme af en repræsentant for det radikale venstre. Men vi venter stadig væk på at se den første ordfører på talerstolen, mens fru Aase Olesen er i folketingssalen.

Ole Vig Jensen (RV):

Som det kan ses, har jeg taget mod til mig i et forsøg på at tolke det radikale venstres holdning til det fremsatte lovforslag nr. L 225 og de ændringsforslag, som er blevet en følge af behandlingen i udvalget.

Vi kan, som det også allerede er gået op for nogle ordførere, ikke tiltræde de ændringsforslag, der er stillet fra socialdemokratiets og SFs side, ikke fordi vi ikke er indstillet på, i den udstrækning det måtte vise sig nødvendigt, at yde en særlig hjælp til kommuner, som måtte være vanskeligt stillet ud over, hvad man kunne kalde rimeligt ud fra den samme definition, som vi har brugt ved andre lejligheder. Men nu er det jo at tage forskud på glæderne, synes jeg, allerede på nuværende tidspunkt at ville stadfæste det. Som det er omtalt af flere, er der i lovforslaget indbygget et særligt tilskud i en 3 års periode.

Jeg vil sige til hr. Henning Rasmussen, at skønt der står »kan yde« i selve lovteksten, betyder det efter det radikale venstres opfattelse ikke, at det ikke ville blive til virkelighed. Det fremgår tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, og det fremgår af det svar, vi har fået i udvalget, senest i forbindelse med besvarelsen af de af Dronninglund kommune fremlagte bemærkninger, at der i perioden

fra 1987 og frem til og med 1989 vil blive ydet et særligt tilskud til vanskeligt stillede kommuner i forbindelse med dette lovforslag.

Jeg må også sige til hr. Henning Rasmussen, at dette lovforslag ikke bare lægger op til at rette op på nye skævheder, men sandelig også har til formål at rette op på gamle skævheder. Jeg tør nok minde hr. Henning Rasmussen om, at en af de skævheder, vi kender, jo i hvert fald er, at de velstillede kommuner ved at udnytte lovgivningen fuldt ud kan hente sig en statsrefusion langt ud over, hvad der er muligt for svage kommuner, og dermed også tilvejebringe en væsentlig højere service for deres borgere på det pågældende område.

Der er efter min opfattelse heller ikke belæg for, at dette lovforslag, som det står i betækningsbidraget, skulle gøre skævhederne større og dermed gøre det vanskeligere for de dårligst stillede kommuner. Sandheden er vel – og det fremgår senest af et svar, vi har fået i dag, også i forbindelse med Dronninglund – at landets 40 fattigste kommuner efter denne omlægning får tilført øgede midler. Det er også en kendt sag fra tidligere, at Københavns kommune, som også har været en af de mere hårdt ramte kommuner, nu får en gevinst på ca. 120 mill. kr. Det slår altså ikke til, hvad der står i betækningsbidraget.

Hr. Agerschou synes i sit betækningsbidrag på partiets vegne, at dette på mange måder er ganske fornuftigt.

Jeg glemte at sige til socialdemokratiets ordfører, at det synes socialdemokratiet jo i øvrigt også, idet de siger, at man nu endelig følger den opfordring, som er kommet fra socialdemokratiet ved flere andre lejligheder. Vi er altså ikke på det forkerte spor, begge partierne er for så vidt enige.

Jeg vil så vende tilbage til hr. Agerschou, som mener, at lovforslaget vel ikke er overflødig, fordi det har den bestemte hensigt, at det gælder om at få flyttet de flest mulige midler over til bloktilskudspuljen for derefter at afskaffe den. Her tør jeg nok minde om, at det jo netop indgår i aftalen mellem regeringen og det radikale venstre, at vi, når bloktilskudsreduktionen for 1986, som vi vender tilbage til om lidt, er vedtaget og gennemført, fra 1987 skal gennemføre en helt ny finansiering. Det betyder altså, at vi ikke på forhånd yderligere beskærer den bloktil-

[Ole Vig Jensen]

skudspulje, der må være til rådighed, men det ligger i aftalen mellem regeringen og os, at i den udstrækning afskaffelsen af de generelle bloktilskud medfører forhøjede skatteprocenter i kommunerne – og det gør den – skal statskatten tilsvarende nedsættes.

Det er i virkeligheden ganske enkelt, og jeg mener, at det er i overensstemmelse med, hvad der også er sagt fra såvel socialdemokratiet som SFs side ved andre lejligheder.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg har to ting, jeg gerne vil spørge hr. Ole Vig Jensen om.

Hr. Ole Vig Jensen siger, at det radikale venstre godt vil være med til at yde en særlig hjælp til kommuner, der er i vanskeligheder. Hvis nu vores antagelse af, at der stadig væk i 1990 vil være en lang række kommuner, der er i vanskeligheder, er rigtig, hvorfor så ikke bringe det i orden på nuværende tidspunkt? Hvorfor så ikke føje det ind i lovbestemmelserne nu? Jeg har nemlig lagt mærke til, at det radikale venstre og regeringspartierne i deres betækningsbidrag har gjort opmærksom på, at en af grundene til, at disse lovforslag kan gennemføres nu, er, at det ikke er hensigten at ændre på byrdefordelingen i forbindelse med det, der skal ske i februar 1986, hvor det er tanken at afskaffe bloktilskuddene fuldstændigt.

Den byrdefordeling, der vedtages på fredag, står herefter fast. Hvornår er det så meningen at ville rette op på de skævheder, der er i den nuværende byrdefordeling og i den, der bliver resultatet af dette her?

Hr. Ole Vig Jensen siger, at vi retter op på gamle skævheder med dette forslag, idet en af skævhederne er, at kommuner, der har høje skatteindtægter, kan skaffe sig mange refusioner.

Ja men jeg dokumenterede under førstebehandlingen, at en række af de mest velstående kommuner i landet, de kommuner, der har det laveste skattetryk, er dem, der tjener mest på denne omlægning. Hovedparten af de kommuner, der har et skattetryk på under 16 pct., tjener på denne omlægning i alt ca. 100 mill. kr. Der er ikke logik i det, hr. Ole Vig Jensen.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil gerne spørge hr. Ole Vig Jensen: er det ikke korrekt, at den ændrede tilskudsberegning som følge af den ændrede sociale finansiering, altså det, der hedder lovforslag nr. L 225, i virkeligheden er meningsløs, og at vi nu får vedtaget en lov, der aldrig nogen sinde vil træde i kraft? Den ændrede tilskudsfordeling vil ikke træde i kraft, for lovforslaget skal have virkning fra 1. januar 1987, og fra præcis den samme dato har det radikale venstre en aftale med regeringen om, at hele bloktilskudssystemet skal afskaffes, og at de 12 mia kr. skal spares væk.

Er det ikke korrekt, at dette lovforslag i virkeligheden er meningsløst og aldrig vil komme til at fungere, hvis ellers aftalen mellem de radikale og regeringen holder?

Lenger (VS):

Jeg vil ikke gentage de bemærkninger, som jeg kom med ved førstebehandlingen, og hvoraf det fremgår, at VS vil stemme imod disse lovforslag.

Jeg vil blot sige for det første, at vi kan anbefale de to ændringsforslag, der er stillet til L 225 af socialdemokratiet og SF, og så vil jeg omtale en bestemt passus, som står i betænkningen.

Regeringspartierne og de radikale omtaler jo netop den situation, at bloktilskuddene helt bortfalder i løbet af kort tid, og så skriver de bl.a.:

»... gennemførelsen heraf vil betyde en for alle kommuner ens forhøjelse af kommuneskatten, som modsvares af en tilsvarende statslig skattnedsættelse. Ingen borger uanset bopælskommune vil blive udsat for ændringer i skatten herved«.

Ja, forstå det, hvem der kan. Det kan ganske enkelt ikke have sin rigtighed. For det første kan forhøjelsen af kommuneskatten aldrig blive ens for alle kommuner, fordi bortfaldet af bloktilskuddet vil virke meget forskelligt, men for det andet – hvad der er værre – kan det under ingen omstændigheder have sin rigtighed, at, som det hedder, ingen borger vil blive udsat for ændringer i skatten – medmindre flertallet altså har tænkt sig at lade den kommunale skatteforhøjelse finansiere ved en progressiv skatteskala. Men det melder historien ikke noget om, og jeg synes nok, at flertallet derfor – og det er tilsyneladende

[Lenger]

dende kun hr. Ole Vig Jensen, der tør betræde talerstolen – burde forklare nærmere, hvad det egentlig er, dette her går ud på.

Det er mildt sagt et temmelig voveligt løfte at komme med, at ingen borger vil blive udsat for ændringer i skatten som følge af de omlægninger, som man nu planlægger. Der vil naturligvis ske det, at de laveste indkomster kommer til at betale mere og de højere indkomster kommer til at betale mindre; det følger af de skatteskalaer, som vi bruger, og jeg synes, at flertallet skulle fortælle, hvordan de rent teknisk vil undgå den situation. Om ikke andet så må indenrigsministeren kunne fortælle det.

Jeg bemærkede, at ministeren for skatter og afgifter var her lige før, men han er tilsyneladende forduftet, ellers kunne han måske have forklaret, hvad det er for en visdom, der ligger bag det løfte, som man nu kommer med: at ingen borger vil blive udsat for ændringer i skatten. Den tror jeg ikke på, og jeg vil gerne se den af de borgerlige ordførere, der faktisk kan fortælle, at sådan vil det komme til at forholde sig. For det er jo ikke bare et stykke kommunalpolitik, folketinget her er i gang med. Det er jo også et stykke fordelingspolitik. Det er et spørgsmål om fordelingen af byrderne mellem de enkelte kommuner, men nok så meget et spørgsmål om fordelingen af byrderne mellem dem, der har meget, og dem, der har lidt, og det er noget, som naturligvis også vil blive påvirket, i og med at folketinget vedtager de ændringer, som der her er lagt op til.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der falder jo nogle krasse bemærkninger til disse lovforslag, og i grunden undrer det mig. Jeg undrer mig også over socialdemokratiets holdning til dem, for så vidt jeg har fornemmet, har socialdemokratiet vel også været enig med regeringen om, at det var vigtigt at lave en sådan omlægning, som der her er tale om, når vi lader hele den sociale finansiering overgå til bloktilskud.

Vi kan formentlig også blive enige om, at det er utrolig mange penge, der flyttes i systemet, og så kunne man måske, hvis man havde temperament til det, glæde sig over, at det faktisk er muligt at flytte så mange penge rundt, uden at der sker de store, væsentlige ændringer, samtidig med at det er lykkedes

at sige, at ingen kommune må rammes mere end 0,3 pct., og sker det, ydes der tilskud til dem af den pulje, som er afsat til formålet.

Jeg vil gerne i den forbindelse sige til hr. Henning Rasmussen, at vi godt kan strides om, hvorvidt der skal stå »yder« eller »kan yde«, men jeg vil gerne præcisere, at det, der står i bemærkningerne til nr. 21, er, at der skal ydes, hvis tabet ligger over 0,3 pct. Det er nøjagtig det, regeringen er gået ud fra, da vi lavede dette her. Det har været et af hovedmålene.

Når der er tale om en overgangsordning, er det naturligvis, fordi hensigten med dette ikke er at lave en permanent overgangsordning, men at kommunerne ganske simpelt skal omlægge deres sociale dispositioner, således at de kan få tingene til, om jeg så må sige, at hænge sammen. Det er lavet ud fra en filosofi, som jeg også troede socialdemokratiet støttede, og som går ud på at knytte dispositionsbeføjelserne og det økonomiske ansvar tættere sammen. Derfor skal der ikke til stadighed laves overgangsordninger, men kommunerne må gøre det, som vi vel alle sammen er enige om herinde, at de på det sociale felt går mere over til det institutionsforebyggende og tilrettelægger deres politik på en anden facon.

Jeg vil gøre et par bemærkninger om dette med skævhederne. Jeg har sagt, at jeg i grunden synes, det er utroligt – og det tror jeg såmænd også at hr. Henning Rasmussen i sit hjertes inderste synes – at det kan lykkes at flytte så mange penge rundt i systemet, uden at der opstår skævheder. For der er jo ikke opstået skævheder, snarere tværtimod. Lovforslagene sigter jo i højeste grad mod at rette op på skævheder, nemlig de skævheder, der er en følge af, at refusionssystemet først og fremmest – som hr. Ole Vig Jensen var inde på – giver de velstående kommuner mulighed for at foretage nogle dispositioner, som i høj grad giver dem en lettere adgang til statsfinansiering. Det er vist ikke rimeligt.

Jeg skal endelig også sige med hensyn til det med skævhederne, at der ikke er belæg for at sige, at skævhederne bliver større. Tværtimod fremgår det af lovforslaget og dets bemærkninger, at det, vi normalt kalder de svagt stillede kommuner, faktisk får en gevinst med dette lovforslag. Det, vi kalder de 40 fattigste kommuner i landet, vinder, som socialdemokratiet også må kunne se, 52

[Indenrigsministeren]

mill. kr., og Københavns kommune, som man af andre grunde herinde har veneration for, vinder ikke mindre end 120 mill. kr.

Jeg kender godt socialdemokratiets argumentation imod, at vi bruger de ændrede kriterier til at klare disse problemer med, men det har dog betydet, at kriterier, som hr. Henning Rasmussens parti gerne ville have ændret gennem de senere år – altså væk fra de sociale kriterier, væk fra arbejdsløshed, spørgsmålet om pris- og lønindregning i systemet – er indgået, og det må man i hvert tilfælde kunne hilse med glæde.

Så jeg synes alt i alt, vi må sige – hvis jeg må have lov til at rose regeringen – at det faktisk er lykkedes os at flytte mange penge rundt i systemet, at opnå noget socialpolitisk rigtigt, som jeg tror vi meget bredt herinde er enige om, samtidig med at de økonomiske problemer, der måtte blive for kommunerne, bliver af en så utrolig lille størrelsesorden, som der her er tale om. Og når vi op på mere end de 0,3 pct., så er regeringen altså indstillet på at yde hjælp til disse kommuner med de 200 mill. kr., som er omtalt i lovforslaget.

Henning Rasmussen (S):

Indenrigsministeren sagde, at hun mente, at socialdemokratiet var enig med regeringen om hele denne omlægning. Jeg ved ikke, hvor indenrigsministeren kan have fået det indtryk fra. Det kan i al fald ikke være fra, hvad der er sagt fra denne talerstol, hverken ved førstebehandlingen eller her ved andenbehandlingen.

Så bruger indenrigsministeren som argument, at vi også er enige i, at dispositionsbeføjelser og økonomisk ansvar skal høre sammen. Det princip har vi da ikke noget imod, men det kommer sandelig an på, hvordan det gennemføres, om det gennemføres på en måde, der er forsvarlig over for de svage kommuner, om det gennemføres på en måde, der ikke stiller de stærke kommuner endnu bedre, end de er stillet i øjeblikket. Faktum er, at det mål opnås ikke.

Jeg nævnte under førstebehandlingen, at tager vi de 33 kommuner her i landet, der har et skattetryk på under 16 pct., vil skatten i 23 af disse 33 kommuner kunne sættes ned svarende til et beløb på ca. 100 mill. kr., og så er jeg ikke særlig imponeret af, at tæller

man sammen for de 40 svageste kommuner, så får de tilført 52 mill. kr. Når det er sådan, at 23 af de stærkeste kommuner får tilført 100 mill. kr., så er forslaget skævt, simpelt hen.

Jeg nævnte også under førstebehandlingen, at tager vi kommunerne i Århus amt, hvor det gennemsnitlige skattetryk er højest, nemlig 19,3, en hel procent over det gennemsnitlige, så vil 16 af de 26 kommuner i amtet lide tab ved dette her. Tager man et par andre amter, der ligger nøjagtig 1 pct. under landsgennemsnittet i gennemsnitligt skattetryk, så vil hovedparten af de kommuner få en lettelse i deres skat ved denne omlægning. Ministerens talmateriale dokumenterer, at skævhederne bliver større i kraft af den omlægning, der her bliver gennemført.

Men jeg synes næsten, det værste er, at den holdning, man indtager i dag, må betyde, at man er godt tilfreds med den byrdefordeling, med den udligningsordning, der er i dag, til trods for at den betyder, at man i de svageste kommuner her i landet har et skattetryk, der er 50–60 pct. hårdere end i de stærkeste kommuner. Det er åbenbart tilfredsstillende, og det ønsker man ikke at rette op på.

Jeg lader mig ikke genere af, at indenrigsministeren igen bruger det argument, at vi må være glade for, at man imødekommer os med hensyn til at lade de sociale kriterier få større vægt i byrdefordelingen. Det lader jeg mig ikke imponere af. For hvorfor gør man det? Ikke for at rette op på bestående skævheder, men for at lappe på nye skævheder, som regeringen samtidig skaber med den anden lovgivning.

Ole Vig Jensen (RV):

Når man lytter til hr. Henning Rasmussens indlæg og også til hr. Agerschous noget kritiske indlæg, så er det selvfølgelig interessant at læse betænkningen, hvor begge partier giver udtryk for, at her er vi på rette vej. SF går så langt som til at sige, at dette her burde have været foreslået for længst. Det, man blot er imod, er altså, at der samtidig sker en omlægning af finansieringen fra 1987. Det vil altså sige, at hovedindholdet i dette lovforslag, herunder også i socialministerens, er de to partier faktisk enige i. Og når man taler om, at dette her skaber urimeligheder for de dårligst stillede kommuner, så

[Ole Vig Jensen]

er det faktisk stadig væk ikke rigtigt. Der er næsten ingen grund til at gentage, at de vanskeligst stillede kommuner bliver bedre stillet ved denne ordning.

Så er der stadig væk også det synspunkt at fremføre, som har været gjort gældende, hver gang vi er gået ind i ændringer af byrde- og opgavefordelingen, at vi er mange, der har ønsket – og socialdemokratiet har været med – at man knytter dispositionsretten og det økonomiske ansvar tættere sammen. Det har været og er også et formål med det foreliggende lovforslag og er jo ikke mindst formålet med det, vi samlet gør, når vi går ind i den store omlægning fra 1. januar 1987. I virkeligheden tror jeg vi er enige.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne gentage, at én ting er, at vi finder, at de foreslåede kriterier virker i en positiv retning, en helt anden ting er, hvad de bruges til at dække over, nemlig nogle skævheder, som skabes af en anden lovgivning fremsat af den samme regering, og jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfra hr. Ole Vig Jensen kan have fået det indtryk, at vi også er enige i socialministerens lovforslag. Jeg forstår det simpelt hen ikke, men det må jo være til pressens brug, det siges. Det kan ikke være for at få sandheden om sagen frem.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg skal ikke tale for hr. Ole Vig Jensen, men jeg går ud fra, at vi er enige om, at vi måske undrer os en lille smule over, at vi ikke får tilslutning til disse kriterier, fordi socialdemokratiet i så mange år har fisket efter, at de kom med ind i ordningerne. Derfor er vi nok lidt forbavsede over, at man nu ligesom tager lidt afstand fra det.

Jeg vil gerne igen anholde bemærkningen om, at de svageste kommuner skulle blive ramt af dette her. Det er ganske simpelt ikke rigtigt, og det fremgår også af de svar, som er givet til folketingets kommunaludvalg. Det vil jeg gerne sætte en tyk streg under.

Så vil jeg gøre hr. Henning Rasmussen opmærksom på, at det udtrykkelig ikke har været regeringens hensigt med dette lovforslag at ændre på det nuværende udlignings-system. Vi gik et andet ærinde for at få løst det problem, som vi stod over for her, hvor

vi skulle flytte så mange penge i forbindelse med socialministerens lovforslag, for at man kunne overgå til bloktilskud på det sociale område.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om hjemmesygeplejerskeordninger, lov om sundhedsplejerskeordninger, lov om skolelægeordning og lov om offentlig sygesikring m.fl. (Ændring af regler om finansiering). (Lovforslag nr. L 226).

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og §§ 2–6

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Ændret tilskudsberegning som følge af social finansiering). (Lovforslag nr. L 225).

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 58 stemte for, 67 imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 58 stemte for, 68 imod.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

[Formanden]

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 227:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Omberegning af tilskudsnedsettelse for 1985, tilskudsnedsettelse for 1986).

(Fremsat 24/4 85. Første behandling 30/4 85. Betænkning 23/5 85).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Socialdemokratiet har stillet et ændringsforslag gående ud på, at det skal være staten og ikke de andre kommuner, der skal betale det særlige tilskud på 250 mill. kr. om året i 5 år, som ministeren har foreslået at Københavns kommune skal have.

Vi har i betækningsbidraget begrundet det med, at efter ministerens forslag vil alle andre kommuner komme til at betale, både de, der selv løser problemerne derhjemme, bygger for alle, har rimelig service på det sociale område osv., og de, der især skaber problemerne for Københavns kommune ved ikke selv at løse deres del af problemerne. Dertil kommer, at staten har et langt større område at skaffe sig indtægter fra, end kommunerne har. Den er ikke henvist til alene at skaffe sig indtægter ved proportionale indkomstskatter og ved ejendomsskatter.

Vi mener heller ikke, at det er rimeligt, at man i lovgivningen indfører en bestemmelse om, at ministeren vil kunne stille betingelser til Københavns kommune med hensyn til

den politik, kommunen skal føre. Det er ikke set før i dansk kommunal lovgivning, at en minister får en sådan beføjelse. Det er også unødvendigt, for den bitre økonomiske nød vil tvinge Københavns kommune til at føre nedskæringspolitik, og dermed vil den tvinge Københavns kommune til at tilpasse sin økonomi til de meget skræbete økonomiske forhold, der vil gælde i fremtiden.

Det er klart, at man her ikke skal se isoleret på virkningerne af omlægningerne i byrdefordelingen, man skal i allerhøjeste grad se på den væsentlige del af det lovforslag, der er til anden behandling, og som går ud på, at bloktilskudspuljen skal beskæres yderligere i 1986 og efter de samme principper som for 1985, nemlig en generel beskæring efter generelle retningslinjer, hvor der ikke gøres forsøg på at tage hensyn til den enkelte kommunes økonomiske vilkår, og hvor man begrundet beskæringen med noget helt generelt og gennemsnitligt, nemlig det såkaldte konjunkturbetingede overskud. Det fordeler man så efter generelle retningslinjer på samtlige kommuner, hvad enten de kan dokumentere, at de har et sådant konjunkturbetinget overskud, eller de kan dokumentere, at de overhovedet ikke har det. Derfor vil en række kommuner komme i yderligere budgetvanskeligheder og yderligere økonomiske vanskeligheder som et resultat af denne lovgivning.

Det har vi ikke stillet ændringsforslag til. Vi mener, at den mest effektive måde at sige nej på er at stemme imod ved tredjebehandlingen.

Agerschou (SF):

SF har gennem hele den borgerlige regerings periode været modstander af de bloktilskudsnedskæringer, der med søvngængeragtig sikkerhed er foretaget over for kommunerne, og argumentationen skal jeg såmænd ikke gentage. Vi har under alle omstændigheder i sinde at stemme imod ved tredje behandling.

Det, der jo er sket, er, at regeringen langsomt, men sikkert – og langsomt kan oven i købet diskuteres, men efter salamimetoden – har været i gang med helt af afskaffe bloktilskudssystemet, og med den aftale, regeringen har lavet med det radikale venstre engagement her i foråret, kan vi nu konstatere, at bloktil-